

TYSKLANDS HEMMELIGE ARKIVER

Hvordan Frankrike ble forrådt.

„Militærallianse? — Aldri!“ sa Molotov til Ribbentrop sommeren 1939.

For Lofotposten av André Guerber, Paris.

Hadde tyskerne i 1939 og 1940 sammensvorne i franske regjeringkretser? Eller kan det være mulig at de har plassert sine egne folk på så høyt hold? Det er ofret en masse blekk på disse spørsmål men klokere er en ikke blitt. De tyske hemmelige dokumenter som nå ligger i Washington og ventar på å bli offentliggjort gir imidlertid visse opplysninger om dette alvorlige tema. Det tyske arkivet om Frankrike er delt i 100 kapitler, 364 underkapitler og 1564 avsnitt. En finner her originaldokumenter, hastig nedskrevne kladder, referater av samtaler mellom franske ministre som en trodde ikke var kommet til noen annens kunnskap men som 24 timer etter var kjent i Berlin.

La oss se litt på en av rapportene, nr. 6764, som det tyske utenriksdepartement har gitt betegnelsen 26 B 7. Den kommer fra en agent som bærer dekknavnet «Vercingetorix», et eldgammelt helle navn som har en hellig klang i franskmenns ører.

Hvem er så denne «Vercingetorix»? Intet mindre enn en vaskeekte tysker som utgav seg som polsk flyktning og som var kammerjenten hos general Gamelin i 1936!

«Vercingetorix» tok naturligvis avskrift av alle de konfidensielle dokumenter han kunne få tak i hos Gamelin. Avskriftene ble sendt til en viss herr Durier i Luxembourg, angivelig representant for et jernvarefirma, som sørget for at «rette vedkommende» i Berlin, oberst von Stünnberg, fikk dem i hende. Følgen var at fienden var vel orientert om de franske militære planer og disposisjoner lenge før de franske generaler var blitt underrettet.

Men det finnes papirer som er ennå mer forbløffende, så forbløffende at en nesten ikke kan tro at de tyske hemmelige agenter var i stand til å skaffe så nøyaktige opplysninger.

Dokument 7794/ H B 26 gir et fullstendig referat av et ekstraordinært møte i det øverste franske forsvarsråd. Statsminister Edouard Daladier fører forsettet. Hæren er representert ved general Gamelin, flåten ved admiral Darland og flyvåpenet ved general Vuillemin. Den tyske kladden gir en slik rikdom av detaljer at lesningen får en til å se scenen levaktig foran seg. Her er noe av det man visste i Berlin nøyaktig tre timer og trediva minutter etter at møtet var hevet:

Daladier reiser seg, setter seg igjen og erklærer så med en gang: «Møtet er satt. Mine herrer, fortsetter han, jeg har tilkalt dere i en alvorlig time i vår historie. Regjeringens beslutninger, Frankrikes skjebne, er avhengig av det dere nå vil si meg. Spørsmålet står kort og godt mellom fred og krig.»

Daladier leier seg først mot general Gamelin og stiller ham dette spørsmål: — Tror

De at et Frankrike som har erklært Tyskland krig vil kunne regne med en sterk hær og at det ikke vil bli tvunget å holde seg på defensiven? — Generalen svarer: — Vår hær er parat men vi må endre våre forsvars- og angrepsplaner. Det vil ta fire — fem måneder. — Daladier vender seg så mot Darland og stiller ham samme spørsmål angående krigsflåten.

Admiralen svarer: — Flåten er parat. Hvis Storbritannia er på vår side, vil Frankrike ikke ha noe å frykte til sjøs. Vi kan nøytralisere den italienske flåten i Middelhavet når vi vil, når vi har støtte fra britiske eskadrer. —

General Vuillemin får nå ordet og han begynner uten å vente på noe spørsmål. Han sier uten å nøle: «Vi bør vente. Vårt flyvåpen er for øyeblikket meget svakt. Vi bør ta vare på de dyktige flyverne våre til Amerika har leverert oss fly.»

Vedlagt denne rapport er en liste over franske flyhavariere som skyldes sabotasje utført av agent H 24. Til slutt står det: «H 24 er den beste agent vi har hatt i Frankrike på to år. Han vekker absolutt ingen mistanke i sine landsmenns øyne. Bør belønnes deretter». Dessverre røper den tyske spionstjeneste ikke navnet på dette franske individ. Av dokumentene kan en bare lese seg til at han var i en slik posisjon at han kunne reise til Sveits i kristtiden. Han hadde tyske kontaktpunkter i Bern, Lausanne, Montreux og Ouchy.

Dokument 26 B, hentet fra avsnitt 126, gir en omhyggelig beskrivelse av hemmelige tyske våpenlagre i Paris-området. Lager A befant seg i Champigny, i et steinbrudd like ved Marne. Lager B i Villemonblé. Lager C i Vaires osv. I lager V som lå i nærheten av Villejuif var det en demontert luftvernkanon. Ellers bestod våpenlagrene av atomatiske våpen, håndgranater og ammunisjon. De franske menn som hadde hjulpet de tyske agenter med å finne passende lagersteder har vært rekruttert fra det fascistiske parti Populaire Francaise (det franske folkeparti) og fra Munkekuttens rekke men også fra visse angivelig upolitiske organisasjoner som har hatt fast forbindelse med Berlin.

Andre papirer gir detaljer om forsvaret av Paris. Opplysningene er sendt av en tysk agent, Johann Müller, men ulike ting tyder på at han har hatt kontakt med en fransk militærperson.

Når en ser alle disse detaljerte opplysninger skjønner en bedre hvordan det kunne ha seg at Joseph Goebbels i god tid før inntagelsen av Paris kunne erklære: «Den tyske hær vil være i Paris den 14. juni 1940». Rapport 72 B, som i realiteten er en operasjonsplan undertegnet av von Rundstedt og Hitler selv, melder at 24 tyske panserarmé vil rykke inn i Paris på de og de steder mellom kl. 3,35 og 6,30 morgen. Når tyskerne kunne være så sikre i sine spådommer, skyldes det at de seks måneder før den 10. mai 1940 — da den tyske offensiv be-

gynte — hadde fullstendige rapporter om hver minste ting i samband med forsvaret av Paris.

Et annet dokument forteller hvem agent H 27 var. Han var en høystående embetsmann i Innenriksdepartementet. Hver uke sendte han melding til Berlin om franske politiske partier og foreninger, om deres medlemsfall, innstilling osv. En har dermed visshet for at tyskerne hadde forbindelse med personer på høyeste hold, helt uavhengig av de leide forrædere, mennene til Doriot, kreaturene til Jacobin og general Deloncles håndgangerne menn.

Vi forlater den franske arena og flytter til Berghof.

Klokken er 12,50 onsdag den 21. august 1939. Hitler har sammenkalt sin politiske generalstab: Joachim von Ribbentrop, Rudolf Hess, Rosenberg og en underlig fyrr med rødsprengt ansikt og snauklippet hår — den klassiske doktor-type — president av Tysk-Engelsk Selskap, herr Lehnkering.

De fem menn synes å være et bytte for en febrilsk opphisselse. All deres oppmerksomhet er konsentrert om dokumenter i digre bunkers som går fra hånd til hånd rundt bordet. Konferansen er nettopp begynt. Kl. 12,55 ringer det i Berghof. Det er Berlin som melder seg på den direkte telefonlinjen. En ung tolk i Wilhelmstrasse, Loesch, ber om å få tale med von Ribbentrop. Det haster. Meddelelsen går ut på at Meissner for ti minutter siden har mottatt et siffertelegram fra von Schulenburg i Moskva. Sovjetruksene er prinsipielt enig, men Dekanov og Molotov reiser fremdeles mange innvendinger. Ambassadør von Schulenburg ber om at Hans Ekkehard von Ribbentrop øyeblikkelig legger seg til Moskva.

Hier tenker over saken og sier så brått etter noen få minutter: Ja vel. De reiser i morgen til Moskva. Vi må ha denne avtalen for enhver pris.

Den dagen var det altså forhandlinger i gang. Det eksisterte et forslag til overenskomst men intet var avgjort. Likevel kalte Goebbels samme dag kl. 14,30 til seg radio-generalen Hans Fritzsche og den berømte doktor Schmidt og gav dem ordre om å sende ut en melding i Deutsche Rundfunk kl. 18,25 om at avtalen med Russland var et faktum. Denne ordre er nedtegnet i et noe underlig dokument. Det bærer ingen overskrift, ingen underskrift, ingen initialer. Bare et nummer: Nr. 27 137.

Nyheten kom som en bombe på verden. Man visste at en engelsk-fransk delegasjon i tre uker hadde oppholdt seg i Moskva og at forhandlingene var smaltlige. Så kom den tyske meldingen, med vilje sendt ut før alt var klart og klart. Den forfærdede sensasjonen satte en brå stopper for de russisk-allierte forhandlinger.

Vi tar for oss det offisielle tyske dokument 567 898 A. M 23 og er dermed midt oppe i det diplomatiske drama sommeren 1939. Det dreier seg om en hemmelig rapport fra SS Oberführer Baur, førsteflyver

på Condor-flyet «Grenzland» som var Hitlers personlige fly. «VI landet den 23. august om natten i Königsberg», heter det. «VI inntok ny bensinbeholdning og forlot flyplassen kl. 7,32 med kurs mot øst, mot Russland. Kl. 8,09 fikk jeg kodemelding. Den var adressert til von Ribbentrop og inneholdt Hitlers siste instruksjoner. Jeg oversatte meldingen til klart språk i en fart. Den lød:

1. Der Führer beordrer herr von Ribbentrop til å undertegne en avtale med sovjetruksene for enhver pris.
2. Å love Moskva-regjeringen alt som belager den.
3. Ikke å innlede forhandlinger om Romania. Bare det polske spørsmål skal drøftes.
4. Å slutte en handelsavtale med Sovjetsamveldet snarest.

Den tyske utenriksminister var i blå dress. Han hadde tatt plass ved siden av meg. Jeg gav ham dokumentet. Han takket meg og tilkalte straks sin personlige stab, det vil si legasjonsrådene, Henck og Schunne, understatssekretær Gauss, protokollsjef baron von Dornberg, sendemann dr. Schmidt og ambassadeattaché Hans Lang.

Vi kom til Moskva kl. 12,19 og så flyplassen dekket av fly. Vi flyg over Kreml som lå der med alle sine brokete kirkekupler. I det vi gikk ned i gilet deflukt hørte jeg von Ribbentrop mumle: «Hans Gauss og Schmidt: Dette blir en vanskelig oppgave. Vi må dysses sovjetruksenes mistro i øvrig. De er og blir våre fiender. I morgen like meget som i dag. En dag vil hakekorset være i stedet for hammeren og sigden».

Kl. 12,54 hadde «Grenzland» inntatt den plass som var anvist den på flyplassen. Kabinhylen ble åpnet. En avdeling sovjetrussiske soldater dannet esplaner og gjorde militær honnør. Visse utenriksministre Potemkin gikk fram mot oss. Bak ham var ambassadør von Schulenburg og hele vår diplomatiske representasjon. General Kostrog og freigattkaptein von Baumbach var der. Etter særskilt ordre fra Mussolini var italienerne representert ved sin ambassa-

Et godt råd

til våre abonnenter

Gjør Dem selv og oss den tjeneste å fornye abonnementet på

Lofotposten

I god tid. Deres post-åpner står gjerne til Deres tjeneste.

Nytt kvartal 1. april

dør Eugenio Rosso og major Luigi Berto.

Her slutter rapporten fra SS Oberführer Baur. Et annet dokument gjør det mulig å følge med i det som siden skjedde. Rapport A. H. 54, undertegnet av Gauss, forteller:

«Ved vår ankomst ønsket Potemkin oss velkommen med følgende ord: «Møtet går over i se Dem i Moskva». — Ikke ett ord mer. Det var noe tørt i tonen og ordene som virket bokstavelig talt insende. Man gav oss plass i svartlakkerte russiske biler, alle like, og vi satte kurs for den tidligere østerrikske ambassade. Herr von Ribbentrop mumlet, han satt ved siden av meg: «Finner De ikke mottagelsen litt kjellig? Noen minutter senere førte man oss til en overdådig utstyrt leilighet på elleve rom. Potemkin fulgte oss fremdeles. Plutselig sa han kort til herr von Ribbentrop: «Man vil hente Dem om en halv time og føre Dem til Kreml».

Ribbentrop stellet. Han var forarget over en så lite høflig mottagelse og sa til meg: — Jeg har mest lyst til å dra rett

NIVEA KREM

Jeg masser ikke på nesen, men så bruker jeg også

NIVEA-KREM

Ingen er som den

ALF NOLKE AS - OSLO

ARENDALSSNEKKER
BÅTMOTORER

ARNE
WIKSTRØM

Bodo
Telef. 422. Telegrafadr. Arne.

hjem til Berlin og smelle igjen døren midt for nesen på dem. En tysk riksstatsminister er ikke vant til å bli behandlet som en simpel politimester.

Herr von Ribbentrop var blitt arg. Hva ville nå skje? Jeg hadde på følelsen at bare en sint bevegelse kunne godellegge alt. Utenriksministeren må sikkert ha tenkt på Führerens ordre for han behersket seg og sa: — Men vi skal nok få dem dit vi vil ha dem.

Nøyaktig tre minutter etter vår ankomst kom bil og hentet oss. Vi steg inn uten ett ord. Syv minutter etter var vi på Kreml. Vårt komme var sikkert varslet for straks bilene kom innenfor synsvidde fra festningen, ble alle porter åpnet for oss.

Bilen stanset brått. Vi kom inn i et uklanderlig, men umøblert rom. Fire offiserer ventet oss. Meget høflig bad de oss følge dem. Vi kom til et grønt forvarelse. Her lot man oss vente i om lag fem minutter. Ribbentrop tviholdt på mappen sin og sa ikke et ord. Endelig kom det inn en

stor blond mann med blå øyne. Han meddelte oss på tysk at Molotov ville motta oss. Vi ble vist inn på et kontor. Molotov var der. Det var de to oversetterne ved siden av ham som gav oss tegn om å ta plass. Vi trykket hverandre kjælig i hånden og konferansen begynte straks.

Ribbentrop ville begynne på en lang tale. Han tok til å snakke om den «brorskapsånd som knyttet det russiske og det tyske folk sammen». Molotov sa: «Mellom oss kan det ikke bli noe brorskap. Snakk heller om tall». Det ble taust noen sekunder. Men plutselig kom noen inn. Ribbentrop, Schulenburg og jeg ble som lammet. Hvor kom han fra? Mannen vi hadde foran oss var Stalin. Han var i grå benklær og glinsende svarte støvler. Han gav oss straks tegn til å ta plass igjen rundt bordet.

I to og en halv klokke satt statsmennene sammen og drøftet problemene, og hver enkelt visste at den andre part ikke ville holde ord. Ribbentrop sendte samme aften

en rapport til Hitler i Berchtesgaden. Det heter her blant annet:

Jeg spurte straks Stalin for hvilken pris vi kunne kjøpe hans nøytralitet. Stalin svarte: «Nøytralitet fra Sovjet-samveldets side kan kun ventes hvis dere selv ikke har aggressive hensikter overfor Sovjetsamveldet». Stalin la til: «Vi for vår del, vi russere, vet godt at deres endelige mål er å angripe oss». Jeg svarte Stalin at han tok feil, at nasjonalismen og bolsjevismen kunne komme overens og beherske Europa, ja endog verden. Stalin svarte: «Vi russere har så altfor mye å gjøre i vårt eget hus til at vi skulle umake oss med å gi naboen fyr på grua».

Atmosfæren ble spent. Neste dag kommenterte understatsekretær Gauss situasjonen i rapport 6727: «... Mitt inntrykk er at Stalin og Molotov prøver å bluffe. Russene stilte plutselig krav om at vi i fellesskap skulle redigere en avtale hvorefter de to makter forplikter seg til å respektere de to lands felles

grenser. ... (Den gang hadde de ingen felles grense). Molotov tok voldsomt til orde mot at man tolket avtalen slik at folk kunne tro det eksisterte en militærallianse mellom Tyskland og Russland. Han utbrøt: Ikke ett eneste sekund er det tale om å slutte noen vennskapspakt. Det er altfor stor forskjell mellom våre syn, men hvis dere vil, kan vi slutte en avtale hvis viktigste punkt er omtrent slik utformet: De kontraherende parter forplikter seg til ikke å delta i noen maktgruppering som vil være rettet direkte eller indirekte mot den annen part. Herr von Ribbentrop bad om at man drøftet muligheten for en handelsavtale, men Molotov reiste seg plutselig og sa: Vi kan ikke bli enige i aften. — Ribbentrop skulle til å reise seg. Henvendt til Molotov begynte han å tale om den omringning som England og Frankrike hadde satt i gang mot Tyskland og Sovjetsamveldet. Molotov svarte ikke med det samme. Etter en stund sa han: «Men De vil nå vel aldri at vi skal drøfte en militærallianse mellom Berlin og Moskva?»

«Hvorfor ikke?» utbrøt von Ribbentrop.

Molotov svarte med ettertrykk: «Det kan det ikke bli tale om».

Her slutter den mest interessante del av rapporten fra Gauss. Det syntes klart at Tyskland ville vinne tid ved å få en avtale med Moskva, men det lot samtidig til at sovjetruiserne hadde en baktanke, nemlig denne: Avventet et mer beleilig tidspunkt for å revidere sin politikk overfor Tyskland.

Dokument D. D. D. (hvorfor tre d'er?) gir opplysning om de forslag Ribbentrop hadde med seg i den gulbrune dokumentmappen han tok så godt vare på mens han var i Moskva. Disse forslag ble hemmeligholdt av tyskerne, men kan følge dokumentet resymeres slik:

a) Tyskland ønsket en vennskapspakt for 25 år med Russland.

b) Russisk krigserklæring til Frankrike og Storbritannia.

c) Blankofullmakt fra Russland om Polen, Romania, Bulgaria, Jugoslavia og Hellas.

d) En handelsavtale på over seks milliarder mark. (Russland skulle levere bensin, jern, mangan og 500 000 arbeidere!) Til gjengjeld skulle Tyskland levere fabrikkvarer og gjødningsstoffer.

e) Tyskland var på sin side parat til å godkjenne at Sovjetsamveldet satte seg i besittelse av India.

Forhandlingene og den senere utvikling viste at sovjetruiserne ikke aksepterte noen av disse forslagene.

André Guerber.

Sofie Kanstad.

In memoriam.

I dag skal altså min gamle lærerinne stedes til sin siste hvile, og jeg kan kun følge deg i tankene. Jeg kan se for meg alle de som står sørgende om din bære, ikke bare dine egne, men mange av dem du har virket iblant i over 50 år. Du samlet dem alltid om deg, — barna på skolen og mødrene i ditt hjem til misjonen som du ledet til det siste.

For oss som er flyttet fra bygda vil nok Vestre Kanstad alltid være barndomshjemmet, men det blir aldri det samme når du er borte. La meg få takke deg for alt du har gitt meg av livsverdier, — fra jeg som syvåring trippet inn i skolestuen på Kanstad og fram gjennom årene, til jeg sendte mine barn til deg på

Gjenreisningen.

70 prosent av gjenoppbyggingen i Finland gjennomført. Belgias produksjon delvis over førkrigsnivået. — Hos oss går det langsomt fordi Staten skal dirigere alt.

Når en leser arbeiderpartipressen og hører våre ledende myndigheter uttale seg om vår økonomiske stilling og gjenreisning sammenlignet med andre krigsherjede land, former det seg nærmest som en panegyrikk over hvor storartet vi klarer det her på berget. Tenk på hvordan andre land må slite og lide savn, blir det sagt. Ja, nettopp det! Det blir nemlig talt bort at disse andre land i praksis går den vei vi teoretisk så inn på, men som vi faktisk har begynt.

La oss ta to land som ligger så langt fra hverandre som Belgia og Finland. Begge krigsherjet fra to krig. Hverken Belgia eller Finland skriker opp om at de kan klare brassene, — de bare gjør det i stilhet.

Fra bladet Nidaros gjengir vi denne redegjørelse fra en nordmann som er bosatt i Belgia:

— Det forekommer meg at Staten i Norge tar mer og mer del i forretningslivet, det vil si rasjonalisering både hist og her. Det er klart at dette er en dårlig politikk, det kan stagnere på få mange vis. I Belgia søker regjeringen så langt råd er å overlate alt til det private initiativ, derfor er forholdene her gode sammenlignet med mange andre land. Her er eksporten for mange industrier kommet opp i førkrigsnivået og vil nå det.

Noen kommentar skulle være upådvendig.

Og så Finland. Generaldirektøren for det finske skogbruk holdt nylig et foredrag i Oslo og kom med en del bemerkelsesverdige opplysninger. Skogsprodukter utgjør en stor del av skadeserstatningene til Sovjet. I sin egen gjenreisning trenger landet også adskillig trelast. Ikke desto mindre har man i Finland, ved privat initiativ, allerede gjenreist 70 prosent av det som ble ødelagt ved tyskernes systematiske ødeleggelser, i alt 16 500 hus. Samtidig er det levert adskillig både av skurlast og rundtømmer til det norske gjenreisningsarbeid.

Også her skulle kommentar være upådvendig!

Og ta så Norge, vi som fører det store ord må vel alt være ferdig med gjenreisningen? Men Staten dirigerer og dirigerer, og da måtte resultatet bli som det er. En provisorisk gjenreisning, som er så kostbar at de fleste har sluttet med å tenke på når vi egentlig skal bli ferdig.

Spøkelsesrakettene begynner å spåke på nytt.

Stockholm: (NTB's korrespondent) Fra Jönköping blir det meldt at spøkelsesrakettene igjen har begynt å vise seg, denne gang for et stort antall personer i Småland.

skolen. Og sist, men ikke minst, takk for at vi alltid kunne komme hjem til deg på Kanstad. Selv om du var blitt gammel og vi var kommet opp i årene, var det som å komme hjem til mor. Alt interresserte deg, og du fulgte med i alle tidens spørsmål. Vi kunne ofte diskutere, men du hadde en rettesnor og det var Bibelen, og der kom alle argumenter til kort.

Nå er du borte. Selv om du fikk leve så lenge at du gjerne ville dø, føles det tungt å vite at om jeg skulle komme til Kanstad, får jeg aldri se deg og snakke med deg.

Fred med ditt minne.

Melbu 17. februar 1947.

Agnes Skare-Mikalsen.

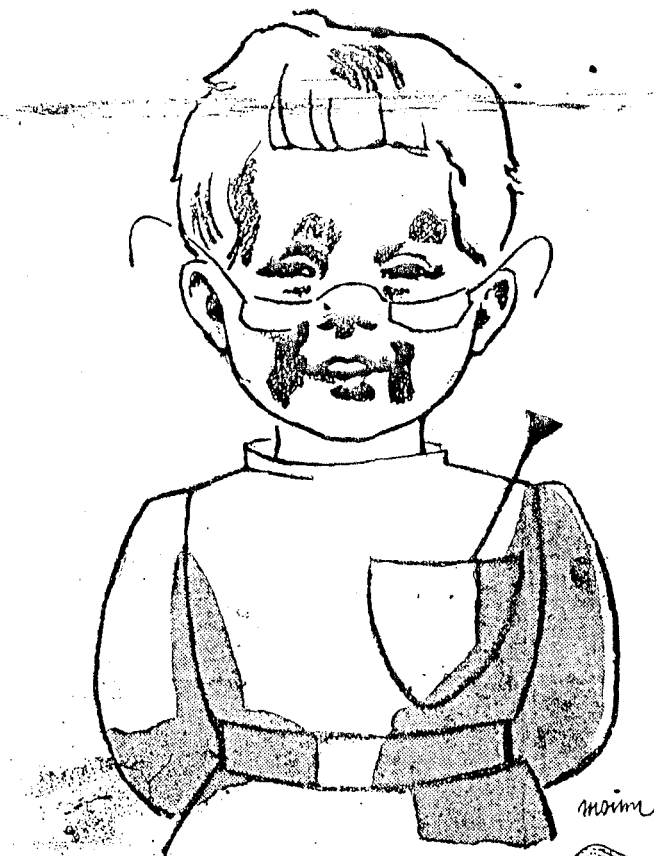
THORVALD OGNER

Telef. 318. BODØ Telef. 318

Repr og lager i Nordland

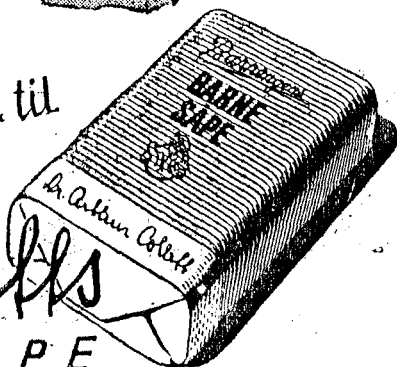
for AEG — Telefunkn radio

— Osramlamper m. m.

Hold Dem alltid til

Dr. Collette's
BARNESÅPE

BARNESÅPEN FRA BARNENGEN